

Äänitteen nimi: EU_kiinnostaa_jakso3_master.mp3

Äänitteen kesto: 00:48:00

Asiakas: miisa.tervala@samok.fi

Merkkien selitykset:

[?] = sanan kirjoitusasusta ei voi olla täysin varma, mutta merkitys on ainakin sinne päin. Sanan äänityskohta merkitään tekstiin ylös esim. [sana? 00:15:44]

[??] = sanasta ei voinut saada selvää, joten se on täysin epävarma tai sitä ei voitu kirjata ylös lainkaan. Sanan äänityskohta merkitään tekstiin ylös esim. [?? 00:15:44]

[**tekstiä**] = äänet tai litteroimatta jätetyt kohdat merkitään tekstiin hakasulkeisiin, esim. [naurahtaa] tai [haastattelu keskeytyy hetkeksi, kun haastateltava vastaa puhelimeen]

[äänite alkaa]

Haastattelija 1 [00:00:11]: Tervetuloa kuuntelemaan SAMOKin EU kiinnostaa -podcastia. Podcastissa sekä EU että koulutuspolitiikan parissa työskentelevät asiantuntijat ja opiskelijat keskustelevat ajankohtaisista opiskelijoita koskevista EU-teemoista.

Puhuja 1 [00:00:24]: Miten tämä liikkuvuus, joka on kuitenkin aika tärkeä asia ollut koko Euroopassa ja puhutaan vaikka Erasmus+ ohjelmasta, niin miten sen palautuminen onnistuu sitten jossain vaiheessa, kun tämä liikkuminen helpottuu tosissaan.

Puhuja 2 [00:00:39]: Sillä on taloudellisesti ja turvallisuuspoliittisesti meille niin iso merkitys. Me ollaan osa EU:n jäseniä, että emme me voi pelkästään katsoo sillain kirjanpitoharjoituksena aina, että paljonko me laitetaan tähän ja paljonko me suoraan saadaan siitä, että kyllähän se välillinen vaikutus on meidän talouteen ja elämään niin suuri.

Puhuja ? [00:00:55]: EU kiinnostaa.

Haastattelija 1 [00:00:58]: Moikka. Tänään meillä on teemana EU:n elpyminen koronapandemiasta ja koulutuksen rooli tässä elpymisessä. Minä olen Roosa Veijola ja studiossa meillä on vieraina europarlamentaarikko Henna Virkkunen, Euroopan alueiden komitean jäsen ja Rovaniemen kaupunginvaltuutettu Mikkel Näkkäläjärvi ja Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOKin hallituksen jäsen Alex Palm. Tervetuloa mukaan.

Puhuja 1 [00:01:21]: Kiitos.

Puhuja 2 [00:01:22]: Kiitos.

Puhuja 3 [00:01:22]: Kiitos.

Haastattelija 1 [00:01:23]: Tähän alkuun voisimme vähän käydä läpi, että mitä te kukin teette. Henna sinä ole meppi ja toimit Euroopan parlamentissa muun muassa teollisuus-,

tutkimus- ja energiavaliokunnassa sekä liikenne- ja matkailuvaiokunnassa. Kertoisitko vähän meille, että mitä sinulla on työpöydällä tänä vuonna.

Puhuja 2 [00:01:41]: Itse asiassa koko tämän seitsemän vuotta, kun minä olen ollut Euroopan parlamentin jäsen, niin minä olen tosi paljon keskittynyt oikeastaan dekarbonisaatioon ja digitalisaatioon. Dekarbonisaatiolla tarkoitetaan sitä, että miten uudistetaan Euroopan teollisuutta, yhteiskuntia ja liikennettä niin että olisimme ilmastoneutraaleja vuonna 2050. Sitten ylipäättään digitalisaatioon liittyvät lainsäädännöt on ollut minulle toinen semmoinen iso teema. Eli tosi paljon on se työ ollut kaikki nämä viime vuodet näiden asioiden ympärillä, koska sitten koko ajan nämä ilmastotavoitteetkin on meillä tiukentunut ja on tarvittu uusia ja laajempia uudistuksia, ja oikeastaan digitalisaation kehitys on vain koko ajan kiihtynyt ja on tullut uudenlaisia asioita eteen. Kyllä nämä on selvästi ne minun pääteemat. Sitten näihin hyvin vahvasti liittyy juuri tällainen yrittäjyyden edistäminen, tutkimuksen ja innovaatioiden edistäminen. Ne on semmoisia asioita, joiden parissa minä teen eniten töitä.

Haastattelija 1 [00:02:33]: Mikkeli. Sinä olet jäsen Euroopan alueiden komiteassa, joka on EU:n neuvonantaja elin ja koostuu jäsenmaiden alue- ja paikallistason edustajista. Kertoisitko vähän mitä alueiden komitean toiminnassa tapahtuu, mitä te teette ja millaista sinun työnkuva on siellä.

Puhuja 1 [00:02:49]: Tosiaan alueiden komitean jäsenenä toimin Suomen pohjoisimpana edustajana siellä, ja edustan tietenkin sosiaalidemokraattista puoluetta mutta myös Pohjois-Suomea ja Lappia. Alueiden komitea tosiaan valmistele lausuntoja, ottaa kantaa erilaisiin Euroopan komission, EU neuvoston ja Euroopan parlamentin tekemiin aloitteisiin, ja erityisesti silloin kun puhutaan terveydenhuollosta, koulutuksesta, työllisyydestä, sosiaalipolitiikasta ja näistä liikenne-, energia- ja ilmastokysymyksistä. Toki komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan. Vahvasti nyt on ollut aluekomitean agendalla juuri nämä Euroopan elpymiskysymykset liittyen koronapandemiaan ja toisaalta vihreän kehityksen ohjelma, niin olleet oikeastaan tässä tiiviimminkin agendalla viime aikoina. Toki pyritään vaikuttamaan sillä tavalla, että tällaiset alueelliset, paikalliset kysymykset otettaisiin huomioon mahdollisimman vahvasti näissä isoissa eurooppalaisen agendan kysymyksissä noin muutenkin.

Haastattelija 1 [00:03:47]: Alex. Sinä edustat sitten suomalaisia ammattikorkeakouluopiskelijoita ja toimit SAMOKin hallituksessa kansainvälisyydestä ja koulutuspolitiikasta vastaavana jäsenenä. Kerrotko vähän, miten sinä kiinnostuit EU-asioista ja edunvalvonnan kansainvälisestä ulottuvuudesta.

Puhuja 3 [00:04:02]: Minulla on ihan tällainen konkreettinen taustatarina, että minä olen ollut aikoinaan vaihtaritutorina ja koin että silloin oli asioita, joita halusin muuttaa. Sitten päädyin tällaisen paikallisen Erasmus student network jaoston puheenjohtajaksi, vietin siellä muutaman vuoden. Erasmus student network on siis tällainen Euroopan laajuinen opiskelijaorganisaatio, joka tukee opiskelijavaihtoja. Sitten siellä kolme vuotta vietin ja sen jälkeen päädyin opiskelijakunta Helgan hallitukseen vastaamaan kv-asioista. Nyt sitten luonnollisena jatkumona olen SAMOKin hallituksessa ja samalla tittelillä kuin aikaisemmin.

Haastattelija 1 [00:04:39]: Tänään keskustellaan tosiaan EU:n ja Euroopan elpymisestä koronapandemiasta ja siitä mikä on koulutuksen rooli tässä elpymisessä. Minua kiinnostaisi kuulla meidän vieraiden näkemykset siitä, että tarkoittaako elpyminen teidän mielestä vain talouden elpymistä vai mitä te näette oleellisimmaksi elementeiksi elpymisessä?

Puhuja 2 [00:04:59]: Minä itse ajattelen totta kai kun me puhumme elpymisestä, niin ennen kaikkea ajatellaan, että miten saamme taas talous uudelleen jaloilleen, mutta sitten toisaalta tänä aikana kun me olemme kokeneet tätä koronakriisiä, niin maailma on myös muuttunut aika tavalla, että kyllä minun mielestäni tähän elpymiseen liittyy myös ei pelkästään se että tavallaan palaisimme ennalleen jollakin tavalla vaan meidän pitäisi myös käyttää tämä tilaisuus siihen uudistumiseen, ja oikeastaan siihenhan sitten tämä Eurooppalainen rahoitus [?? 00:05:24] tosi paljon samalla nyt kun halutaan vauhdittaa sitä, että syntyy uusia innovaatioita ja yrityksiä ja yritykset pääsee taas jaloilleen, että ne myös uudistaisi samalla omaa toimintaansa, niin että se olisi ilmaston kannalta kestävämpää tulevaisuudessa eli nämä Green Dealin tavoitteet on siellä vahvasti. Toisaalta sitten me olemme nähneet, että tämä digitalisaation kehitys on ottanut tosi isoja harppauksia nyt tämän kuluneen vuoden aikana. Kaikki etätyö, etäopiskelu, verkkokauppa, erilaisten palveluiden ja harrastusten tekeminen netin välityksellä on lisääntynyt hurjasti ja kaikki palvelut siihen liittyen, niin tämä on myös toinen semmoinen iso sektori mihin liittyen yritysten pitää myös uudistaa omaa toimintaansa. Eli kyllä minä ajattelen, että se elpyminen hyvin paljon liittyy siihen, että miten me voimme tavallaan hyödyntää tämä mahdollisuus myös niin, että samalla kun yritykset pääsee tästä ja yhteiskunnat eteenpäin, että me hyödynnämme tämän mahdollisuuden myös uudistaa hyvin paljon teollisuutta, yrityksiä, palveluita, tässä samassa yhteydessä, ja siihen nämä investointivarat nyt tähtää. Toki tässä mistä uskon, että kohta puhutaan tässäkin enemmän, niin liittyy hyvin vahvasti ihmisten osaamisen tarpeet myöskin ja tähän koulutukseen investoinnit samaan suuntaan.

Puhuja 1 [00:06:39]: Totta. Hyviä pointteja. Näihin voin kyllä vahvasti yhtyä. Ehkä sellaisen näkökulman vielä tähän toisin, että koronapandemian aikana, niin varmasti sellainen riski on olemassa tässä tämmöisiä ylisukupolvisia ja pidempään jatkuvia tietynlaisia sosiaalisia ongelmia voi tulla. Ehkä semmoinen on sitten tässä elpymisessä myös tärkeä ottaa huomioon ja viittaaan nyt erityisesti ehkä tämmöisiin kysymyksiin, kun on tämän eristäytymisen ja muun myötä sitten tullut, että oppimisvaikeuksia ihmisille on, kaikille etäopiskelu ei sovi yhtä hyvin ja kaikilla ei myöskään ole samanlaista pääsyä niihin välineisiin, joilla pystyy opiskelemaan. Yksinäisyys. Erilaiset mielenterveysongelmat. Monenlainen sellainen eriarvoisuuden kasvu tämmöisenä aikana, kun on pitänyt nopeasti muuttaa työskentelyn, opiskelun ja elämisen tapoja. Niin varmaan se on sellainen kysymys kanssa mikä tässä elpymisessä on syytä ottaa korkealla prioriteetilla huomioon, että miten tämmöisiltä isommilta ongelmilta voitaisiin vältyä.

Puhuja 3 [00:07:38]: Komppaan ehdottomasti molempien pointteja. Tähän ehkä luonnollisesti Mikkelin vastauksesta voisin kertoa. Me SAMOKissa toteutettiin nyt toista kertaa tällainen AMK-opiskelijoille suunnattu etäopiskelukysely, johon saatiin nyt yli 7300 vastausta muistaakseni ja nämä tulokset ei todellakaan ollut mitään nättiä luettavaa. Ihan muuntamia poimintoja, niin yli 2/3 kokee motivaation laskeneen ja opintojensa hidastuneen. Sitten 1/3 kokee tarvitsevana apua. Ehkä vielä sellainen huomioitavana pointtina, että nyt tässä tuoreimmassa kyselyssä, niin vaikka nämä prosenttiluvut ei ole

hirveästi liikkunut, niin sitten avovastauksien määrä oli yli tuplaantunut ja sitten ne vastaukset itsessään oli paljon synkempiä ja jotkut jopa ihan suoria hätähuutoja. Tämä tosiaan nauhoitetaan kesäkuussa ja en osaa ennustaa, että millainen tilanne on silloin kun tämä tulee ulos, mutta en usko, että nämä ongelmat katoaisi koronan mukana vaan että niillä on todella pitkäaikaisia vaikutuksia. Tosiaan ei päästä tästä kuopasta, jos meillä valmistuu työkyvyttömiä ihmisiä.

[puhelin soi 00:08:40]

Puhuja ? [00:08:43]: Mikä ihme on joku elpymispaketti? Minä en ole ikinä kuulukaan.

Haastattelija 1 [00:08:48]: EU:n elpymispaketti koostuu sekä monivuotisesta rahoituskehystä vuosille 2021–2027, että uudesta elpymisvälineestä, jonka nimi on Next Generation EU. Monivuotinen rahoituskehys, josta käytetään englanniksi lyhennettä MFF on EU:n pitkän aikavälin budjetti, joka asetetaan seitsemäksi vuodeksi kerrallaan. Uusi vuosien 2021–2027 monivuotinen rahoituskehys on suuruudeltaan 1074 miljardia euroa. Elpymisväline Next Generation EU taas on suuruudeltaan 750 miljardia euroa. Osa elpymisvälinevaroista jaetaan eteenpäin lainoina ja osa avustuksina. Elpymispakettiin sisältyy kaksi keskeistä elementtiä: EU-rahoja käyttävän jäsenvaltion on noudatettava oikeusvaltioperiaatetta ja vähintään 30 % elpymispaketin varoista on tuettava ilmastotavoitteita.

Haastattelija 1 [00:09:46]: Tämä oli hyvä. Tuli monenlaista näkökulmaa tähän elpymiseen ja saatiin hyvä alustus aiheeseen. Mennään sitten vähän tarkemmin tähän EU:n elpymispakettiin, jonka tarkoituksena on vauhdittaa jäsenmaiden talouksien uudelleenkäynnistämistä ja Euroopan elpymistä koronaviruksen seurauksista. Tämä elpymispaketin läpimeno ei ollut ihan yksinkertaista EU-tasolla, eikä monessa jäsenmaassa, joiden parlamenttien piti myös hyväksyä tämä paketti. Millainen lopputulos sitten saatiin aikaan ja mitä hyvää tässä paketissa on?

Puhuja 2 [00:10:17]: Tämä oli poliittisesti tärkeä asia minun mielestäni, että Euroopan unionin jäsenmaat löysi tästä yhteisen linjan, että tähän koronan tuomaan iskuun halutaan Euroopassa yhteisesti vastata, että se on lisännyt kuitenkin sellaista luottamusta erityisesti rahoitusmarkkinoille ehkä Eurooppaa kohtaan, koska jäsenmaat on ottanut tosi rankasti velkaa, monet maat tämän koronapandemian seurauksena ja kuitenkin on pystytty pitämään sitten tilanne aika vakaana siitä huolimatta Euroopassa, koska jäsenmaat päätti että yhdessä mennään tästä kuitenkin eteenpäin. Minusta oli hyvä, että tällainen ratkaisu syntyi, että kaikki on tässä yhdessä mukana. Ja myös se, että nyt kun jäsenmaat saa minun näkökulmasta vähän liian paljon tukia, minä olisin halunnut, että enemmän nämä olisi ollut lainamuotoisia nämä avustukset, mutta kuitenkin tähän on vahvasti haluttu kytkeä tällainen ehdollisuus, että samaan aikaan kun jäsenmaat saa tätä tukea tähän elpymiseen niin niiden pitää uudistaa omia talouksiaan ja näiden investointien pitää olla semmoisia, jotka tuottaa aitoa eurooppalaista lisäarvoa, että niitä ei pelkästään käytetä budjetin katteeksi. Sitten nämä kaksi isoa teemaa mihin nimenomaan nämä investoinnit nyt pitää kohdistaa on juuri tämä ilmastoneutraaliuden tavoitteiden saavuttaminen eli tämä Green Deal, siihen pitää vähintään 37 % tästä rahoituksesta ohjautua ja sitten vähintään 20 % juuri tähän digitalisaation edistämiseen, että nämä on ne isot päälinjat, että minä uskon, että

oikein toteutettuna tämä pystyy kyllä buustaamaan eurooppalaista taloutta vahvasti eteenpäin. Ja tietenkin sitten suomalaisesta näkökulmasta, niin meillähän on Suomessa tosi paljon osaamista digialalla, samoin kuin puhtaissa teknologioissa, kyllähän tämä sitten suomalaisille yrityksille ja osaamiselle voi tuoda aika hyviä vientimahdollisuuksia muualle Euroopan markkinoille, että kun näihin sektoreihin nyt isosti sitten investoidaan seuraavat vuodet. Hyvä on ehkä huomata, että myös komissiolla on täällä sisällä sitten tämmöiset tietyt kärkihankkeet, eli täällä on listattu sitten vielä seitsemän tämmöistä asiaa mihin erityisesti haluttaisiin, että jäsenmaat nyt tässä yhteydessä investoisi. Niistä yksi on juuri tämä uudelleen kouluttautuminen ja osaamisen parantaminen, ja erityisesti niin että koulutusjärjestelmää uudistetaan niin että se tukisi vahvemmin digitaitoja ja yleissivistävää ja myös ammatillista koulutusta. Eli komission puolelta kyllä nähdään tärkeänä se, että tämä osaamisen vahvistaminen ja uudistaminen jäsenmaissa kytketään tähän, koska maailma muuttuu ja työelämä muuttuu hurjaa vauhtia, on tärkeitä, että myös osaaminen pysyy ajan tasalla. [koiran haukuntaa 00:12:46]

Haastattelija 1 [00:12:46]: Koira on siellä taustalla samaa mieltä asiasta [naurua]

Puhuja 2 [00:12:50]: Kyllä, nimenomaan [naurua]. Haukut tuli vielä tuohon.

Haastattelija 1 [00:12:55]: Miltä tämä paketti näyttää sitten Euroopan alueiden komitean näkökulmasta?

Puhuja 1 [00:13:01]: Täälläkin saattaa kohta koira antaa haukut ja olla samaa mieltä. Varmasti tämmöinen tarvittiin ensinnäkin. Se olisi hyvä siitä lähteä. Yhdysvallat esimerkiksi elvyttää moninkertaisesti enemmän. Muuallakin maailmassa elvytetään. Poikkeuksellinen tilanne ja juuri se perusajatus, että otetaan nyt rahaa, laitetaan liikkeelle, saadaan sitä kautta, [?? 00:13:26] myös tämmöinen vipuvarsi sille, että yrityksetkin lähtee investoimaan enemmän, kun ehkä muuten lähtisi tämmöisessä tilanteessa investoimaan. Sitten se takaisinmaksu alkaa vasta tuossa 2028. Siitä on hyvä huomata, että se on tässä semmoinen perusjuttu. Semmoinen mitä itse ajattelisin, niin kyllä tämä silti varmaan sen tekee, että kaiken jälkeen EU on ehkä kuitenkin vahvempi yhteisö, että semmoinen luottamus siihen, että EU selviää erilaisista kriiseistä, niin on kyllä vahvistunut, että kyllä tässä kasvu lähtee käyntiin, ja nythän on ihan iloksemme niin saatu lukea uutisia siitä, että yritysten investointihalukkuus on aika korkealla tasolla ja nyt on paljon investointeja lähdyssä liikkeelle. Kyllä nämä hyviä asioita myös tuo tullessaan, vaikka onkin selvää, että herättää huolta näin isojen pakettien eteenpäin vieminen ja tämä yhteisvarojen käyttäminen herättää varmasti huolta, niin sittenkin on hyvä huomata, että tämä on määräaikainen, tarkkarajainen ja ainutkertainen, sellaiseksi tarkoitettu ja mitään päätöksiä uusista paketeista ei ole tehty. Tässä tilanteessa varmasti tuli tarpeeseen, ja kyllä se paikallistasolla näkyy, kun katsoo vaikka sillä tavalla että mihin kaikkeen Suomi käyttää rahaa tässä paketissa, niin puhutaan sitten vaikka juuri jatkuvasta oppimisesta tai puhutaan sitten erilaisista investoinneista, tutkimusrahoituksista, korkeakoulujen aloituspaikoista, tämän tyyppisistä asioista mihin Suomi sitten näitä rahoja käyttää, niin kyllähän niillä paikallistasolla iso merkitys on, vaikka varmasti joitain kysymyksiäkin herätti.

Haastattelija 1 [00:14:55]: Paljon puhututtanut se, miten Suomi hyötyy paketista. Suomihan on tässä paketissa niin sanottu nettomaksaja, mikä tarkoittaa sitä, että Suomi maksaa

enemmän kuin saa rahaa. Tämä ei myöskään koske ainoastaan elpymispakettia, vaan Suomi on ollut suurimman osan EU-jäsenyyssajastaan nettomaksaja, mutta me sitten kuitenkin olemme EU:n jäseniä ja myös äänestimme tämän elpymispaketin puolesta, joten olisi aika loogista ajatella, että me kuitenkin hyödyimme tästä paketista enemmän kuin pelkkä tämä euromäärä antaa ymmärtää. Haluatteko vielä vähän lisää avata, että miten Suomi hyöttyy tästä paketista?

Puhuja 2 [00:15:31]: Kyllä minun mielestä oli tärkeä, että Suomi oli osa tätä kokonaisratkaisua. Tämä oli poliittisesti tärkeä, että Euroopan unionin 27 jäsenmaata löysi yhteisymmärryksen siitä, että me yhdessä vastaamme tähän koronan tuomaan talouskriisiin ja lähdetään investoimaan sellaisille aloille mitkä vahvistaa Euroopan kestäväää kasvua ja kilpailukykyä tulevaisuudessa. Olisi ollut tosi outoa, jos Suomi jollakin tavalla ei olisi ollutkaan tässä mukana, että meille kuitenkin Euroopan unioni on niin tärkeä yhteisö. Suomalaisesta näkökulmasta kaikkein eniten juuri kritiikkiä herätti se, että kun Suomi on nettomaksaja. Se maksaa tähän pakettiin enemmän kuin se suoraan saa, mutta näin se on Euroopan unionin, tässä yhteydessä hyväksyttiin koko Euroopan unionin budjetti, myöskin tulevalle seitsemälle vuodelle ja tämä on se tilanne tämän budjetinkin osalta, että Suomi kuuluu yhteen varakkaimpaan porukkaan tässä EU-jäsenissä ja sen takia me aina maksetaan vähän enemmän sinne kassaan kun sieltä suoraan saadaan, mutta sitten kuitenkin Suomen kannaltahan sillä on niin iso merkitys, että meidän yritykset, niiden tuotteet ja palvelut pääsee suoraan EU:n sisämarkkinoille, ihmisillä on vapaa liikkuvuus tässä EU-alueella ja me ollaan osa EU:n neuvottelemia kauppasopimuksia, että sillä on taloudellisesti ja turvallisuuspoliittisesti meille niin iso merkitys että me ollaan osa EU:n jäseniä, että ei me voida pelkästään katsoa sellain kirjanpitoharjoituksena aina, että paljonko me laitetaan tähän ja paljonko me suoraan saadaan siitä, että kyllähän se välillinen vaikutus on meidän talouteen ja elämään niin suuri, että minun mielestä se oli äärimmäisen tärkeää että Suomi oli tässä mukana. Joskin sitten kaikki ne puheenvuorot mitä täällä on käytetty Suomessa juuri sen puolesta että pitää varmistaa se, että jäsenmaat uudistaa talouttaan ja huolehtii tällaisesta tiukasta taloudenpidosta, niin ne on minun mielestä aivan paikallaan ja ne koskee myös Suomeakin, että kyllä tässä on Suomenkin osalta eli katsottava tätä Suomen budjettia, että kuinka paljon meillä on nyt otettu velkaa ja kuinka paljon on jäänyt tekemättä erilaisia päätöksiä millä tehtäisiin näitä rakenteellisia uudistuksia, että kaikissa EU:n jäsenmaissa tarvitaan näitä uudistuksia ja niin myös Suomessa.

Puhuja 3 [00:17:35]: Tosiaan kun ollaan niin vientiriippuvainen talous, niin Suomi hyöttyy vientimarkkinoiden nopeasta elpymisestä, tai voidaan ajatella, että tämä epäsuora kasvuvaiutus on Suomelle tärkeämpi kuin se itse nettomaksuosuus. Niin kun tuossa Mikkel aikaisemmin sanoikin, niin me saadaan nyt tavallaan sitä vastikkeetonta rahaa ja se rahastovelat on tarkoitus maksaa vasta vuosikymmenten päästä takaisin, niin tavallaan se välitön vaikutus on isompi kuin se itse lainaosuus.

Puhuja 1 [00:17:59]: Kyllä, se on juuri näin kuten tässä edellä on todettu. Se on muutenkin semmoinen ymmärrettävästi, että ihmiset katsovat tätä Eurooppa keskustelua omasta kansallisesta näkökulmastaan, niin se on ihan ymmärrettävää jossakin mielessä, mutta samalla olisi hyvä muistaa se, että Euroopan kehitys ja Euroopan unionin kehitys, jos me halutaan pitää tästä kiinni, ja ainakin itse haluaisin, että pidetään tästä kiinni ja Euroopan unioni kehittyy eteenpäin ja on jatkossakin olemassa, niin se vaatii kyllä joskus sitä, että

kompromisseja tehdään. Kyllä varmasti on niin, että jos tällaista pakettia ei olisi saatu aikaan, niin jossain päin muualla Eurooppa olisi saattanut hyvinkin lähteä kritiikkiä Euroopan unionia kohtaan, tai Euroopan unioni ei tee mitään tässä tilanteessa, vaikka jäsenvaltioilla on vaikea paikka ja on käsillä aikamoinen inhimillinen ja sosiaalinenkin kriisi ympäri Eurooppaa. Toiset maat on tietysti kärsineet tilanteesta vielä toisia enemmän, että Suomihan on tietenkin tällaisena pohjoismaisena hyvinvointivaltiona, jonka perusjärjestelmät niin kun vaikka terveydenhuolto, niin on ollut aika vahvalla pohjalla, niin on selvinnyt tästä koronapandemiasta [?? 00:19:02] katsottuna aika hyvin. Sitten on kuitenkin niin, että Euroopassakin on alueita, joissa on ollut tämmöinen inhimilliset ja myös ihan suoraan vaikka terveydenhuoltoon kohdistuvat vaikeudet, niin on ollut paljon isompia. Eli sekin on hyvä muistaa, kun katsotaan tätä omasta näkökulmastamme ja Suomen näkökulmasta, että jossain muualla Eurooppaa olisi varmaan toisessa tilanteessa katsottu vähän kriittisemmin mielin, jos tämmöiseen ei olisi lähdetty, että kyllä se oli hyvä asia että tämä tehtiin, ja pidetään huolta jatkossakin että toimitaan silloin kun oikeasti on tarve, ei luoda sellaisia automaattisia mekanismeja kuitenkaan.

Haastattelija 1 [00:19:36]: Mitä sitten, jos mietitään EU:n elpymistä suhteessa muuhun maailmaan, niin miltä EU:n elpyminen näyttää verrattuna esimerkiksi Yhdysvaltojen, Kiinan tai sitten vaikka Afrikan maiden elpymiseen?

Puhuja 2 [00:19:48]: Tämmöistä vertailuahan tietysti tosi paljon käydään, että kuinka paljon eri maat on nyt ottanut sitten velkaa ja miten niiden talous kasvaa, mutta minun mielestä se täytyy aina suhteuttaa kuitenkin jokaisen alueen omiin voimavaroihin, että tietysti jos me katsotaan pelkästään EU-budjettia, niin se voi näyttää että tämä on nyt liian vaatimaton tämä 750 miljardia mikä tähän laitettiin, mutta totta kai kaikki jäsenmaat sitten tähän lisäksi tekee isoja investointeja, on ottanut paljon velkaa, että kyllä minun mielestä se Euroopassa varmasti on ihan oikealla tasolla mitä tähän on investoitu. Nythän välillä sitten on varoiteltu jo siitä, että ai ai, että nyt maailmantalous jo ylikuumenee, että kun nyt elvytetään niin paljon. Siinä on ehkä juuri Yhdysvalloista nyt sitten eniten ollut tässä keskustelussa kyse, mutta myös tämä tilannehan elää sillä tavalla koko ajan, että tämä pandemia ei ole vielä voitettu ja eri puolilla maailmaa me olemme nähneet, että aina nousee näitä uusia aaltoja siinä, ja minun mielestä nyt meidän pitää tehdä juuri töitä sen eteen, että me saamme tämän tilanne vakautettua tämän pandemian osalta myöskin. Vaikka Eurooppa alkaa olemaan nyt jo varsin hyvin rokotettu, niin nyt sitten seuraavat viikot ja kuukaudet on vielä tärkeitä sen osalta, että miten saadaan sitten kaikista köyhimpiin maihin myöskin varmistettua tämä rokotusten kattavuus. Muuten me emme saa tätä pandemiaa taltutettua, jos me emme saa koko maailman rokotuskattavuutta riittävälle tasolle, että sillä tavalla tässä taloudessa kyllä maailman näkökulmasta on vielä paljon epävarmuuksia, koska tämä koronapandemia on meidän keskuudessa ja nämä muuntovirukset ja ne näyttää olevan sitten aina yhä rajumpia monesti nämä muutokset. Mutta kyllä minä sanoisin, että Eurooppa on omiin voimavaroihinsa nähden niin minun mielestä tehnyt nyt riittävät päätökset tämän elvytyksen osalta, ja terveyskriisikään ei vielä ole ohi.

Puhuja 1 [00:21:35]: Pitkälti olen samoilla linjoilla. Yhdysvalloissahan nyt todella elpyminen on valtavan nopeaa, että Yhdysvaltojen uusi presidentti Joe Biden on tietysti laittanut siellä muutenkin infrahankkeita ja paljon muuten ilmastohankkeita nopeasti liikkeelle. Ehkä jo siitäkin syystä, että aikaisemmin näin ei ole tehty pitkään aikaan ja siellä on infra valtavan

huonossa kunnossa. Se on osaltaan vaikuttanut siihen, että nyt Yhdysvallat elpyy valtavaa vauhtia, mutta kyllä nämä Euroopankin talousennusteet näyttää yllättävän hyviltä ja varsinkin jos sitä peilaa yhtään sinne 2020 kevääseen, kun oltiin epävarmuuden keskellä ja näytti talousennusteet todella huonoilta, että tulee iso talouskriisi. Oli toki kriisi ja on edelleenkin kriisi päällä, niin kuin tässä Hennakin sanoi, niin terveyskriisi ja tilanne on sillä lailla hauras, mutta kyllä tämä minusta näyttää siltä, että ihan hyvää vauhtia, hyvään suuntaan ollaan menossa, ja nyt todella toivotaan, ettei tule mitään semmoisia kielteisiä yllätyksiä minkään uuden muuntoviruksen tai rokotteiden tai muiden asioiden kanssa. Samalla sitten on tärkeää, että EU toimii aktiivisesti siinä, että ollaan tukemassa sitä, että rokotteita saadaan kehittyviin maihin ja niillekin alueille missä se rokotuskattavuus ei niin korkea ole, ja tietenkin huolehditaan tämä oma homma kunnialla.

Haastattelija 1 [00:22:52]: Miten sitten kun puhutaan elpymisestä ajallisesti niin mitä te arvioitte, että kauan tässä menee, että EU toipuu sille tasolle millä oli ennen koronaa? Tai jos ei haluta puhua siitä suoranaisesti, että sille samalle tasolle, mutta tavallaan uudistuu riittävästi?

Puhuja 1 [00:23:08]: No se on kyllä hyvä kysymys ja vaikea tarkkaan sanoa, mutta ehkä semmoisen näkökulman tähän voisin tuoda, että taloudellisesti varmaan joitain vuosia voi mennä, mutta kyllä yhteiskunnassa on myös semmoisia osa-alueita varmasti, ympäri Eurooppaa ja myös Suomessa, jossa kestää kauemmin ja jotka on hyvä pitää tässä myös poliittisessa päätöksenteossa ja keskustelussa mielessä. Jos nyt ajattelee, vaikka sellaista sektoria kuin matkailu, joka on tietenkin Etelä-Euroopassa valtavan tärkeä, mutta on myös tärkeä Suomessa ja erityisesti Pohjois-Suomessa ja Lapissa, niin kyllähän siihen, että vaikka matkailu elpyy sille tasolle kun ennen koronaa oltiin, niin siinä voi kestää valitettavan kauan. Se on sillä lailla iso kysymys. Varsinkin esimerkiksi täällä Lapissa alueellisesti mistä itsekin olen nyt linjoilla, että matkailu on kuitenkin sellainen elinkeino, joka on työllistänyt paljon siinä ympärillä myös muilla sektoreilla kun suoraan matkailun parissa työskenteleviä ihmisiä, ollut vaikka Lapissa iso työllistäjä. Kyllä se semmoinen alueellinen ja eri alueita koskettava toipuminen voi kestää yllättävänkin kauan tästä syystä. Ja ehkä myös sitten sen takia, että vaikka [minäkin? 00:24:15] huomannut täällä Lapissa ja kuullut paljon siitä, että todella kansainvälinen matkailu on ottanut ison iskun, niin sitten ihmisiä jotka ovat joutuneet lomautetuksi ja työttömiksi sen seurauksena niin on vaihtanut alaa. Moni yrittäjä on saattanut tehdä sen, että on vaihtanut alaa kokonaan. Sitten jos se homma elpyykin, niin sitten tulee kyllä kysymys siitä, että mistä löydetään matkailuinfraan tuottajat, yritykset ja työntekijät. Tämä nyt vain yhtenä esimerkkinä. Näitähän on varmasti aivan valtavasti eri puolilla Eurooppaa tämmöisiä yhteiskunnan osa-alueita, joissa se elpyminen ottaa kauemmin. Ja kannattaa semmoista tarkkuutta harjoittaa siinäkin minun mielestä, että [vaikka? 00:24:50] isossa kuvassa menisi hyvin, niin huomata myös tämmöiset tarkemmat asiat, koska tämmöisillä voi olla isoja sosiaalisia vaikutuksia kuitenkin.

Puhuja 2 [00:24:59]: Minä kanssa ajattelen tätä, niin kuin toi Mikkelkin, niin aika paljon nyt tuon matkailu- ja liikennesektorin kautta. Muun muassa tätä jos kysytään, että milloin ollaan ennallaan, että kun itse työskentelen tässä valiokunnassa myös Euroopan parlamentissa, niin me olemme tietysti hyvin paljon seurattu sitä alaa ja itse asiassa matkailusektori sehän on yksi Euroopan isoimmista sektoreista, työllistää valtavasti ihmisiä, ja kyllä sillä puolella on arvioitu, että menee 2–3 vuotta ehkä ennen kuin nämä yritykset pääsisi sitten jaloilleen. Ja

tietysti tässä ajassa myös ehtii paljon muuttua, että kyllähän tässä on ennakoitu sitten matkailunkin osalta esimerkiksi tämmöinen massaturismin aika olisi sitten ohi, että ihmiset entistä enemmän haluaisi tällaista väljyyttä ja luonnonläheisempiä puhtaampia kohteita. Se tietenkin nostaa sitten Suomen mahdollisuuksia tulevaisuuden matkailussa myöskin, koska me ei olla ikinä oltu tämmöinen massaturismikohte, että kyllä näillä aloilla samaan aikaan sitten tapahtuu paljon muutoksia myöskin, että sillä lailla ei varmaan mikään ala tule olemaan ihan täysin ennallaan, että toisaalta tulee nämä ympäristöön liittyvät isot paineet ja muutosodotukset nyt puhtaisiin teknologioihin siirtyminen, ja toisaalta sitten nämä isot digitalisaation tuomat muutokset joita yrityksen kannattaa hyödyntää, että pysyy kilpailukykyisenä tulevaisuudessa. Sitten meillä on kyllä epävarmaa myös sen osalta, että kuinka paljon nyt nämä liikkumisrajoitukset tulee vaikuttamaan ihmisten käyttäytymiseen tulevaisuudessa. Tästä varmasti jää pysyviä muutoksia. Muun muassa juuri tämä etätyö ja etäopiskelu varmasti tulevat yleistymään ja ne tulevat vaikuttamaan toimialoihin. Ja mitä muita muutoksia, jääkö esimerkiksi tästä verkko-ostamisesta ja muusta sitten semmoisia pysyviä muutoksia mitkä vaikuttaa sitten kaupan rakenteisiin, toimitilarakentamiseen ja ihmisten liikkumiseen kaiken kaikkiaan, että kyllä tässä menee joitain vuosia ja osa muutoksista tulee varmasti olemaan pysyviä.

Puhuja 3 [00:26:55]: Hyviä vastauksia. Voisin komppaa juuri tuota, että minä uskon, jotkut tietyt asiat ei varmaan ikinä tai tosi vaikea kuvitella että tietyt asiat tavallaan ikinä tulisi palautumaan normaaliksi, eiköhän tämä myös, vaikka on paljon huonoa, niin mahdollistanut tavallaan ihan eri tavalla sellaista etätyöskentelyä, etäopiskelua, mikä on joillekin itse asiassa ollut parempi vaihtoehto ja sopinut elämäntilanteeseen paremmin, että minun mielestä on tärkeää myös että niistä hyvistä asioista sitten voidaan jatkossakin pitää kiinni.

Haastattelija 1 [00:27:22]: Niin ehkä tämmöiset kriisitilanteet opettaa myös sitten aika paljon uutta ja niistä voi jotain hyvääkin seurata ja ottaa opiksi...

Puhuja 2 [00:27:29]: Voi ja sitten ehkä juuri tässä on hyvä, minun mielestä koronapandemia ehkä opetuksista, yksi semmoinen iso opetus onkin se, että myös tosi nopeat muutokset on mahdollisia. Jos me ajattelemme, että mikä on meidän semmoinen isoin muospaine, niin se tulee juuri ilmastonmuutoksesta, miten pystytään hidastamaan sitä, hillitsemään ilmastonmuutosta, ja sitten useinhan vastauksena on erilaisiin asioihin, että ei voida tehdä niin isoja muutoksia, mutta kyllähän tämä koronapandemia on osoittanut, että jos on pakko niin pystytään tekemään todella nopeita muutoksia. Toki sitten tietenkin nyt koronapandemia ei sillä lailla sitten ole hyvä esimerkki ilmastonmuutokseen, että vaikka monilla alueilla voidaan nähdä että esimerkiksi päästöt on nyt vähentynyt koronapandemian seurauksena, kun ihmisten liikkumista ja toimintaa on niin paljon rajoitettu, niin sitten kuitenkin jos halutaan kestävää tulevaisuutta ja kestävää talouskasvua, niin senhän pitää perustua siihen että se on ympäristön kannalta kestävää mutta sen pitää olla myös taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää. Siinä mielessä tietysti koronapandemia ei ole taas hyvä esimerkki, koska sehän on sosiaalisesti aiheuttanut ihmisille valtavia ongelmia ja kohdistunut tiettyihin alueisiin ja ihmisryhmiin sitten erityisen rajusti. Sitten taloudellisesti tietenkin se on ollut ihan katastrofaalinen tämä tilanne, että siinä mielessä kaikkia oppia siitä ei voi kyllä ottaa ilmastonmuutospolitiikkaan esimerkiksi, mutta kyllä se sen osoittaa, että jos tarve vaatii niin kyllä pystytään hyvin nopeasti tekemään muutoksia.

Puhuja 1 [00:28:57]: Olen samaa mieltä ja tämä on ollut silläkin lailla kiinnostavaa, että huoltovarmuuden näkökulmasta, tämä ei varmastikaan ollut viimeinen tällainen kansainvälinen tai alueellinen tai johonkin valtioon kohdistuva isompi kriisi mitä edessä on, että voi olla, että jossain vaiheessa tulee jotakin muunlaisia. Sen enempiä maalaillematta näitä kauhukuvia, mutta jos ajattelee vaikka jotain luonnonkatastrofeja tai vaikka kyberturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä tai vaikka ilmastonmuutoksen erilaisia muita asioita mitä se voi aiheuttaa, vaikka terrorismia, niin monia asioita mitkä pystyy yhteiskuntaa horjuttamaan, niin onhan tämä sillä tavalla ollut sellainen että tämä on pakottanut vähän yhteiskuntia Euroopassa ja muutenkin miettimään semmoista omaa kriisijohtamista ja huoltovarmuutta ja tällaisia perusasioita. Niin ehkä näistä sitten todella jotain opitaan, niin yksilö kuin yhteiskunnat, mitä tässä hyvin tulikin edeltävissä puheenvuoroissa esiin.

Puhuja 2 [00:29:54]: Se on myös yksi iso muutos minkä se on tuonut nyt Eurooppalaiseen politiikkaan on juuri tämä huoltovarmuuden ajatus, että kun meidän talous on niin valtavan globaali ja nämä kaikki tuotantoketjut on niin globaaleja, niin se on ollut iso muutos nyt kuluneen vuoden aikana juuri tässä Euroopan teollisuuspolitiikassa, joka tulee sitten vaikuttamaan tähän meidän elpymiseen ja työn uudistumiseen myös Euroopan sisällä, että nyt todella voimakkaasti sitten halutaan korostaa juuri tällaista omavaraisuutta, resilienssiä, huoltovarmuutta. Mistä puhutaan tällaisen strategisena autonomiana. Sillä tavoitellaan juuri sitä, että Eurooppa ja meidän teollisuus ei olisi niin riippuvainen muun maailman tuotannosta. Tietenkin tämä on hyvä asia minun mielestä monella tavalla, että katsotaan niitä tuotantoketjuja, että miten pystytään toimimaan häiriötilanteissa, mutta se ei saisi kuitenkaan johtaa sitten semmoiseen protektionismiin, että kuitenkin pitäisi huolehtia siitä että maailman markkinat toimii hyvin ja Eurooppa tekee kauppaa muidenkin alueiden kanssa, mutta kyllä se on nostanut entistä vahvemmin näkyviin juuri sen keskustelun siitä että me olemme tietyissä hyvin kriittisissäkin raaka-aineissa ja tuotteissa erityisen riippuvaisia sitten Kiinan kapasiteetista näitä tuottaa.

Haastattelija 1 [00:31:02]: Tuohon äskeiseen mitä puhuttiin, että tämä huoltovarmuus on nyt noussut esiin niin tämä on ihan mielenkiintoista, koska jos vaikka mietitään mitä muutama vuosi sitten puhuttiin EU:n mahdollisista haasteista, mitä on nyt, mutta myös mitä on potentiaalisia haasteita, niin silloin tällainen globaali pandemia ei kauhean usein noussut esiin, että puhuttiin aika paljon vaikka terrorismista, pakolaisvirroista, Brexitistä ja ilmastonmuutoksesta, että sitten voikin tulla yllättäen tällainen, aika odottamatta, niin ehkä se muuttaa myös sitä ajattelutapaa aika paljon.

Puhuja 2 [00:31:34]: Niin, kyllähän siinä periaatteessa oli varauduttu, kaikissa strategioissa oli aina listattu potentiaalinen skenaario, että tällainen pandemia tulee, mutta kyllähän tällainen pandemia mikä iski niin nopeasti Euroopan sisälläkin kaikkiin jäsenmaihiin näin rajusti ja kaikkialle maailmaan, niin eihän siihen ollut varauduttu.

Puhuja 1 [00:31:51]: Ei siihen varmasti riittävästi määrin oltu varauduttu, ehkei Suomessakaan, mutta kyllä se toisaalta oli niin, että sitten kun niitä rajoitustoimia alettiin toimeenpanemaan, niin minun mielestä kyllä Suomessa itse asiassa paikallisviranomaiset pärjäsivät siinä aika hyvin, että osoitettiin, että tällainenkin asia kun mitä joskus joku saattaa pitää vähän tylsänäkin asiana, niin kuin vaikka tällainen paikallishallinto, kunnat ja muu, niin osoitti sen itse asiassa että ne aika hyvin pärjäsivät tässä. Varsinkin sitten viime syksynä

kun mentiin siihen, että alettiin ottamaan entistä enemmän näitä paikallisia rajoituksia käyttöön, niin kyllähän näitä tämmöisiä paikallisia epidemiaryöpsähdyksiä saatiin aika hyvin paikallisesti sitten myös nopeasti omilla toimilla tukahdutettua, että kyllä se sillä lailla osoitti semmoisen paikallishallinnon ja semmoisen hajautetun yhteiskunnan hyviäkin puolia tietyllä tavalla.

[puhelin soi 00:32:42]

Puhuja ? [00:32:46]: Kaikki puhuu aina talouden kasvamisesta, mutta mitä se kestävä kasvu sitten tarkoittaa?

Haastattelija 1 [00:32:53]: Kestävä kasvu tarkoittaa sellaista talouskasvua ja yhteiskunnan uudistamista, jossa otetaan huomioon sen sosiaaliset, ekologiset ja taloudelliset vaikutukset.

Haastattelija 1 [00:33:07]: Puhutaan seuraavaksi vähän siitä, että mikä on koulutuksen ja osaamisen rooli tässä elpymisessä. Jokainen EU:n jäsenmaa on laatinut tällaisen kansallisen elpymissuunnitelmansa ja Suomen suunnitelma tunnetaan nimellä Suomen kestävä kasvun ohjelma. Koulutus ja opiskelijat näkyvät tässä Suomen ohjelmassa muun muassa rahoituksena jatkuvaan oppimiseen, korkeakoulujen aloituspaikkoihin, TKI-toimintaan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistamiseen. Mikä on teidän näkemys siitä kuinka koulutukseen ja erityisesti korkeakoulutukseen panostaminen auttaa Suomea ja sitten toisaalta koko EU:ta elpymään pandemiasta?

Puhuja 3 [00:33:44]: Koulutushan on kaiken perusta ja ennen koronapandemiaa keskeiseksi kestävä talouskasvun hidasteeksi on Suomessa tunnistettu tämä osaajapula ja liian vähäiset investoinnit TKI-toimintaan. Nytkin hallituksella on kunnianhimoiset tavoitteet tämän osaamistason nostamisesta, muun muassa korkeakoulutettujen määrä olisi yli 50 % 2030 mennessä, niin tämä elpymisrahastohan tulee nyt ikään kuin tarjottimella näiden edistämiseksi.

Puhuja 1 [00:34:09]: Tuo oli hyvä näkökulma ja tosiaan Suomessahan tämä ohjelma jakautuu näihin neljään pilariin, joista ehkä tuo kolmas pilari, työllisyysaste ja osaamistason nostaminen kestävä kasvun vauhdittamiseksi, on varmaan semmoinen mikä ainakin aika suoraan tähän vaikuttaa ja on tosi tärkeä tietysti korkeakoulutuksen ja ylipäättään koulutuksen, tutkimuksen rooli [?? 00:34:29] Euroopan elpymis, niin kuin tässä on puhuttu. Ihan konkreettisesti jos tätä katsoo Suomessa, niin mihin tässä rahaa käytetään, niin jatkuvan oppimisen reformi ja jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaan, juuri näihin korkeakoulujen aloituspaikkoihin esimerkiksi, niin onhan ne tärkeitä juttuja, että semmoinen yksi mitä olen koulutukseen liittyen ja tähän elpymiseen liittyen miettinyt aika paljon ja mistä vähän huoltakin kannan, niin liittyy ehkä sitten siihen että miten tämä liikkuvuus, joka on kuitenkin aika tärkeä asia ollut koko Euroopassa ja puhutaan vaikka Erasmus+ ohjelmasta, niin miten sen palautuminen onnistuu sitten jossain vaiheessa kun tämä liikkuminen helpottuu tosissaan. Ainakin itsellä on semmoinen käsitys, että ei minusta hirveän hyviä pitkälle mietittyjä suunnitelmia välttämättä vielä ole olemassakaan, että miten tämän kansainvälisen liikkuvuuden edistäminen tämän koronan jälkeen sitten saadaan uudelleen nousemaan samalle tasolle tai korkeammalle tasolle kuin se oli ennen sitä. Se on

kuitenkin varmasti yksi tapa myös tätä elpymistä edistää koko mantereen, maanosan ja unionin tasolla.

Puhuja 2 [00:35:32]: Minun mielestä investoinnit koulutukseen ja osaamiseen kaikilla tasoilla niin ne on se Euroopan tulevaisuuden tärkein asia, että täytyy huolehtia, että meillä on laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus, ja kaikki saisi sieltä jo sellaiset hyvät perustiedot ja -taidot, ja ennen kaikkea semmoisen oppimisen ilon ja motivaation, joka kantaisi sitten opinnoissa eteenpäin. Ja on hyvä, että tässä elpymissuunnitelmassa on myös kiinnitetty koulutukseen huomiota, mutta minä ajattelen, että kun elpymisrahat on kuitenkin tarkoitettu tämmöisiin väliaikaisiin investointeihin, niin minun mielestä kuitenkin pysyvästi suomalaisessa yhteiskunnassa niin kuin muuallakin Euroopassa, niin pitää investoida koko ajan riittävästi osaamiseen ja koulutukseen. Erityiset ehkä haasteet minun mielestä liittyy juuri siihen, että miten pystytään jo työelämässä olevien osaamista vahvistamaan ja uudistamaan, että tähän kovinkaan monessa EU-maassa ei ole hirveän hyviä järjestelmiä. Suomessa meillä on verraten hyvät mahdollisuudet, mutta se on minun mielestä meillä edelleen semmoinen iso kehittämisenkohde, että erityisesti korkeakoulutettujen osalta, että sitten aikanaan, kun on saanut tutkinnon ja valmistunut työelämään, niin sitten pitää olla mahdollisuus päivittää sitä omaa osaamistaan läpi työelämän ja tähän tarvitaan minun mielestä selkeästi lisää mahdollisuuksia meidän yhteiskunnassa. Sitten semmoinen toinen merkittävä asia mikä minun mielestä nyt koronapandemian aikana on noussut vahvasti esiin ja se on näissä komissionkin tavoitteissa on just tämä digitaaliset taidot, että suomalaisillahan on verraten hyvät digitaidot, mutta sitten ICT-ammattilaisten osuus, mikä meillä on itse asiassa EU-maiden suurin suhteessa työvoimaan, että sekin on meidän vahvuus, mutta sitten minä olen huolissani tästä tyttöjen ja naisten osuudesta, että meillä on perinteisesti niin EU:ssa kuin Suomessakin niin ollut paljon vähemmän tyttöjä ja naisia digialoilla, ja se on minun mielestä semmoinen asia mihin meidän pitää nyt kiinnittää erityistä huomiota sen johdosta että nyt yhteiskunnat digitalisoituu niin vauhdissa, ja minä olen huolissani että tässä naiset ottaa isoa takapakkia työmarkkinoilla jos meillä on niin vähän tyttöjä ja naisia näillä aloilla, että se vaikuttaa kuitenkin, siellä on iso kysyntä tällä hetkellä, siellä palkkataso nousee, niin meillä pitäisi olla mahdollisuuksia myös tytöillä ja naisilla rekrytoitua näille kasvaville aloille. Sitten tietenkin se vaikuttaa hyvin paljon näihin sisältöihin, että jos meillä ei ole tyttöjä ja naisia suunnittelemassa näitä palveluita. Tämä on minulle nyt semmoinen erityinen huomionkohde sitten tuolla Euroopan parlamentissakin missä jatkuvasti teen aloitteita ja toimin sen eteen, että lisää tarvitaan tyttöjä ja naisia näille niin sanotuille STEM-aloille ja ylipäätään IT-aloille. Sitten vielä ehkä tuosta Erasmus-vaihdosta sanoisin, että se on minun mielestä myös äärimmäisen tärkeä asia Eurooppalaisella tasolla, että mehän nyt onnistuttiin Euroopan parlamenttina kaksinkertaistamaan sen rahoitus tälle alkaneelle kaudelle eli näille seitsemälle vuodelle, ja meillä on tavoitteena että me korkeakouluopiskelijoista saisimme vielä entistä suurempi osuus osallistumaan opiskeluvaihtoon, harjoitteluun, mutta että pystyisimme laajentamaan sitä myös entistä enemmän nuorempiin ikäluokkiin eli lukio ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoihin. Samoin kuin sitten opettajiin. Myös opettajilla olisi mahdollisuus kansainväliseen vaihtoon, koska silloin se sitten parantaa myös opiskelijoiden mahdollisuuksia, jos heillä on semmoiset opettajat, joilla on verkostoja ja kokemusta tästä.

Haastattelija 1 [00:38:47]: Kuinka sitten opiskelijat otetaan huomioon elpymisessä tai millä tavalla elpymispaketti on hyvä juttu suomalaisen korkeakouluopiskelijan kannalta? Tässä on

nyt tullut paljon hyviä puolia, mutta jos ajatellaan ihan sitä korkeakouluopiskelijaa, niin mitä te sanoisitte?

Puhuja 2 [00:39:05]: Kyllä minun mielestä se isoin vahvuus tietysti on siinä, että jos Euroopan talous elpyy nopeasti ja pystyy uudistumaan, niin totta kai se tarjoaa paljon enemmän työmahdollisuuksia, uramahdollisuuksia, vaihtoehtoja sitten omaan tulevaisuuteen. Ja pystytään tietysti sitten taloudesta tulevilla tuloilla ja verotuloilla myöskin rahoittamaan tätä koulutusta, että me pystyisimme varmistamaan se, että meillä on laadukas hyvä koulutus tulevaisuudessa, niin kyllähän se vaatii sen, että meidän elinkeinoelämän ja työelämän talouden pitää pyöriä kuitenkin Euroopassa. Minun mielestä sitä halutaan nyt nimenomaan saada pyörimään myös sellain oikeaan suuntaan, että entistä vahvemmassa roolissa on tällainen kestävä talouskasvu. Se tietysti edellyttää sitä, että meillä on uudentyyppistä osaamista tulevaisuudessa ja sitähan nuorilla opiskelijoilla tietysti on.

Puhuja 1 [00:39:52]: Juuri näin. Sitten jos miettii, että Suomi suuntaa näitä rahoja erityisesti neljään teemaan, on vihreä siirtymä, digitalisaatio, työllisyysaste ja osaamistason nostaminen, soite-palvelut, niin kyllähän tietysti se että tämä on suurin Suomessa koskaan tehty yksittäinen ilmastopanostus tämä kokonais mikä tulee, niin kyllähän se on paitsi yhteiskunnan ja maailman kannalta hyvä asia, niin tietysti myös tällainen työllistäjä ja mahdollisia työpaikkoja korkeakouluopiskelijoillekin tuova asia, että investoidaan vaikka johonkin vetyteknologiaan tai aurinkovoimaan, varmaan on niin, että sitä kautta pystyy työpaikkoja ja tutkimusrahoitustakin saamaan. Se on yksi näkökulma. Iso osahan näistä, taisi olla kolmannes Suomen rahoista, menee juuri näihin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostuksiin, joka on valtava potti kokonaisuutena. Sitten tosiaan toi digitalisaatio mistä on puhuttu, niin silläkin toivon mukaan on sitten korkeakouluopiskelijoille ja myös siihen opetuksen laatuun mahdollisesti myönteisiä vaikutuksia. Ehkä tämä korona muutenkin on tehnyt sen myös, että varmaan myös korkeakouluissa on pohdittu yhä enemmän sitä, että miten voi ja opetuksen laatu on myös parantaa tällaisen tavallaan digitaalisten välineiden ja digitaalisen pedagogiikan kehittämisen kautta, eli varmaan sitä kautta voisi olla, että siihen tulisi apuna. Sitten tietenkin yksi semmoinen konkreettinen, mihin tuossa viittasinkin jo, liittyy näihin aloituspaikkoihin, eli kyllähän se sen tekee, että yhä useammalla ihmisellä on mahdollisuus ja pääsy korkeakoulutukseen, eli tällaisia tulevia korkeakouluopiskelijoita jos ajattelee niin se että pääsee tai että jos ei pääsisi opiskelemaan, niin siinä on valtava ero yksilöä ajatellen, eli kyllä siihen monia tällaisia suoriakin vaikutuksia, myönteisiä vaikutuksia on, kun rupeaa miettimään.

Puhuja 3 [00:41:32]: Tosiaan kun siellä kestävä kasvun ohjelmassa luvataan tätä rahoitusta jatkuvaan oppimiseen, aloituspaikkoihin, TKI-toimintaan, sitten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuteen, nämähän on kaikki tällaisia kohteita johon rahoitusta onkin tarpeen suunnata, koska osaaminen ja innovaatioihin ja hyvinvointiin panostaminen tukee Suomen elpymistä pitkäjänteisesti. Ja juuri se, että korkeakoulujen aloituspaikkoihinkin on luvassa 15 miljoonaa niin tämäkin, että aloituspaikkoja jos lisätään niin silloin on myös tärkeätä, että tulee myös lisää rahaa.

Haastattelija 1 [00:42:01]: Olisiko sitten jotain, miten opiskelijat tulisi ottaa paremmin huomioon elpymisessä ylipäätään?

Puhuja 2 [00:42:07]: Minä itse ajattelen, jos puhutaan näin Suomen tasolla, niin minä olisin toivonut, että Suomen tässä elpymissuunnitelmassa olisi vielä isompi rooli ollut juuri tutkimuksen ja tuotekehitykseen innovaatioihin investoinneilla, koska se on semmoinen sektori mikä tulevaisuudessa sitten tuottaa kuitenkin Suomeen merkittävästi sitä uutta kasvua ja hyvinvointia, että meillä on semmoisia innovaatioita ja ratkaisuja millä menestyttään sitten maailmalla. Toisaalta voidaan vastata näihin ihmiskunnan globaaleihin isoihin haasteisiin tutkimuksen ja tieteen kautta, mutta sitten toisaalta voidaan myös uudistaa meidän teollisuutta ja tuotteita näillä ratkaisuilla, ja se olisi minun mielestä hyödyttänyt myös opiskelijoita tietysti erityisen hyvin, jos me olisimme investoitu tähän, koska se tuo sitten sitä korkean osaamisen työtä ja näitä työharjoittelumahdollisuuksia myöskin hyvin. Euroopan tasolla minä ajattelisin, että pitäisi kytkeä vielä vahvemmin juuri tämä kansainvälinen harjoittelu sitten osaksi tätä elpymissuunnitelmaa, koska meillä on tavoitteena kuitenkin tiivistää tätä meidän sisämarkkinan toimintaa ja saada entistä enemmän myös työvoima liikkumaan Euroopassakin yli rajojen, että meillä on liian usein sitten ehkä näitä kieli- ja kulttuuriesteitä kuitenkin jäsenmaiden välillä, että meillähän työvoima ei niin paljon liiku työn perässä. Tosin Suomessahan se ei meinaa edes paikkakunnalta toiselle oikein aina liikkua. Sitä pitäisi edistää osana tätä elpymissuunnitelmaa, tätä kansainvälistä harjoittelua.

Puhuja 1 [00:43:31]: Kysymys on kyllä hyvä ja mielelläni kuulisin, että jos Alexilla on vaikka jotain käytännön näkökulmaa tähän, että miten tässä olisi paremmin voitu opiskelijat huomioida, niin mielelläni sen kyllä kuulisin. Itselläni ei semmoista valmista viisautta kyllä tähän ole.

Puhuja 3 [00:43:45]: Mullakaan ei ole mitään täydellisiä vastauksia antaa, mutta se tuon kyselyni pohjalta huomattiin, että opiskelijoilla on sellainen kokemus tavallaan siitä, että heidät on tässä pandemian aikana unohdettu. Hyvänä esimerkkinä ehkä, minä en muista millä nimellä tämä meni tämä hallituksen koronainfo, oliko se nyt nuorille, niin oli oikeastaan suunnattu juuri lapsille ja toisen asteen opiskelijoille, että kyllä tämmöiset ohjaus- ja tukipalvelut ja tämmöinen resursseja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin on sellainen ehkä konkreettinen apu pandemiasta elpymiseen.

Haastattelija 1 [00:44:20]: Kiitos teille keskusteluista Alex, Henna ja Mikkel. Tähän loppuun minä haluaisin vielä heittää teille sellaisen haasteen, että te saatte yrittää vakuuttaa kuulijat yhden EU:hun liittyvän myytin muuttamiseksi. Eli jotain mitä ihmiset yleensä luulee EU:sta, mutta ei todellisuudessa pidä ollenkaan tai ainakaan täysin paikkansa.

Puhuja 3 [00:44:41]: Minun nyt pitää aloittaa, kun minulla tulee vain yksi mieleen. Minä en nyt muista milloin tämä oli, on siitä jo aika kauan, mutta tämä kurkkugate, että EU on kieltänyt käyrät kurkut. Itsekin siihen joskus varmaan uskoin, mutta sehän taisi olla, minä en muista, oliko sillä tekemistä siitä, että tavallaan haluttiin jotain yhteisiä standardeja laatuluokituksesta, että käyriä kurkkuja kyllä saa myydä, mutta tällainen harhaluulo ainakin joskus oli ilmassa.

Puhuja 2 [00:45:05]: Kyllä se aina välillä tulee itsellekin vastaan nämä käyrät kurkut. Sehän oli semmoinen mitä nämä vihannesviljelijät itse toivoivat, että EU nimenomaan, se oli heidän toiveestaan tehty tällainen, että he halusivat, että vaaditaan semmoista laatua, mutta se ei ole enää nykyään tämä voimassa. Minulle ehkä eniten tulee juuri mieleen se tässä, että aika usein kuin kuulee juuri EU:hun liittyvää kritiikkiä, mitä tietysti pitääkin esittää näihin päätöksiin mitä tehdään, niin aika usein sitten juuri kritisoidaan sitä, että kun Euroopan unioni ei tee mitään, niin kun jossain asiassa, niin sitten täytyy aina muistaa, että Euroopan unionilla on toimivaltaa vain niissä asioissa missä jäsenmaat on antanut sille toimivaltaa. Eli vaikkapa tässä pandemiakriisissä, niin aika usein sitten olisi haluttu, että EU:n olisi pitänyt tehdä joitakin asioita enemmän, mutta minun mielestäni Euroopan unioni on kyllä toiminut aika tehokkaasti niissä asioissa missä sillä on toimivaltaa, mutta aika iso toimivalta on jäsenmailla ja ne ei ole halunneet antaa sitä Euroopan unionille. Se ehkä eniten tulee ulkopoliittikan osalta sitten esiin, että kun Euroopan unioni ei pysty reagoimaan riittävän nopeasti moniin kansainvälisiin asioihin ja se johtuu siitä, että jäsenmaat ei ole antaneet EU:lle tätä päätösvaltaa. Eli se kannattaa siitä aina muistaa siinä, kun tekee kritiikkiä, että onko oikeasti EU:lla siinä asiassa ollenkaan päätösvaltaa vai onkohan se jäsenmailla kuitenkin itsellään.

Puhuja 1 [00:46:19]: Tuli itsellä vähän sama alkuun mieleen enemmänkin semmoisesta kulmasta, että Brysselin herrat päättäisivät kaiken mitä Euroopassa ja Suomessa tapahtuu, niin ehkä siitä näkökulmasta lähestyn myös asiaa, että se ei pidä tietenkään paikkansa, että koko EU on rakennettu siten että se toimii jäsenvaltioiden ehdoilla. Mutta jos nyt tässä toisen tuo, niin toinen yleinen väittämä, että EU tuo vain tällaista turhaa byrokratiaa. Varmaan jotain turhaakin byrokratiaa on ja näin, mutta todellisuudessa EU on tuottanut myös paljon välineitä siihen, että miten estetään [rahaa? 00:46:49] ja väärinkäytöksiä, on purettu paljon esimerkiksi yrityksiä koskevaa sääntelyä, helpotettu kauppaa, rajoitettu kartelleja ja monopoleja, suitsittu kaikenlaista epäreilua kilpailua ja myös esimerkiksi työntekijöiden suojeluun on luotu yhteistä sääntelyä. Eli varmaan jotain turhaakin byrokratiaa on, mutta pääasiassa kyllä EU on tuonut aika paljon semmoisia yhteisiä hyviä pelisääntöjä, joista paljon on kyllä Suomikin hyötynyt ja suomalaiset yritykset ja työntekijätkin.

Haastattelija 1 [00:47:14]: Kiitos hei teille superpaljon keskusteluista.

Puhuja 2 [00:47:18]: Kiitos. Oli tosi mukava olla tässä mukana.

Puhuja 1 [00:47:21]: Kiitoksia ja menestystä tulevaan.

Haastattelija 1 [00:47:26]: Ensi jakson teemana meillä on EU:n globaali rooli koulutukseen suunnatussa kehitysyhteistyössä ja jaksossa meillä on vieraana komissaari Jutta Urpilaisen kabinetin jäsen ja viestinnän neuvonantaja Arto Virtanen sekä Pelastakaa lapset ry:n vaikuttamistyön asiantuntija Emmi Pakkala. Jaksossa me keskustelemme esimerkiksi siitä millaista kehitysyhteistyötä EU suuntaa koulutuksen edistämiseen maailmalla. Tämä oli SAMOKin EU kiinnostaa -podcast, joka on ulkoministeriön Eurooppatiedottamisen rahoittama. Kiitos kun kuuntelit. Moi Moi.

[äänite päättyy]